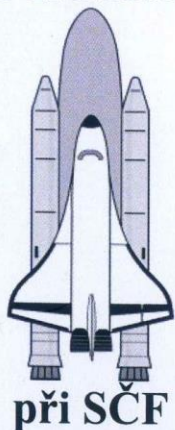

OS KOSMOS

Kosmos

informační bulletin odborné společnosti

2/2020

Americká astronautka Jessica Meier, členka posádky Sojuz MS-15, při tréninku výstupu do otevřeného kosmu.

Alexej Leonov - legenda dobývání vesmíru

Umberto Cavallaro

Alexej Arkhipovič Leonov byl klíčovou postavou sovětského vesmírného programu a ikonou dobývání vesmíru. Zemřel 11.10.2019 ve věku 85 let.

Jako člen první skupiny sovětských kosmonautů, do které byl vybrán v únoru 1960 spolu s Jurijem Gagarinem a 18 dalšími, bude připomínán jako první muž, který otevřel dveře do vesmíru a vstoupil do otevřeného prostoru. Jeho historické dobrodružství, které zvýšilo sovětskou prestiž během kosmického závodu v rámci studené války, když znovu Rusové našťvali Američany, skončilo téměř katastrofou a málem ho stálo i život. Senzačně ukázal nervy z oceli, když se jeho skafandr

nafoukl ve vakuu vesmíru natolik, že se nemohl vmáčknout zpět do kosmické lodi, a - bez konzultace s řídicím střediskem - otevřel ventily na skafandru, aby snížil vnitřní tlak. Ale „To byl jen začátek hrozivých mimořádných událostí, které nás málem stály život“, vzpomíná ve své knize „Dvě strany měsíce“ (Two Sides of the Moon, 2004), napsané společně s astronautem Davidem Scottem.

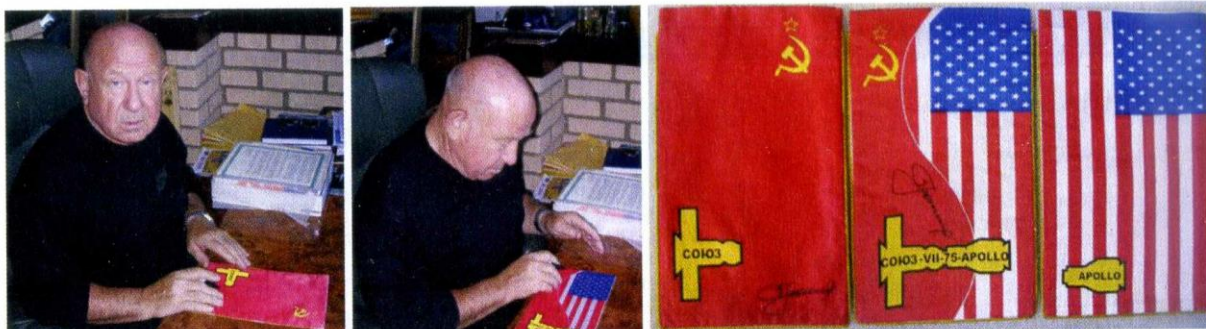
Začátkem roku 1967 byl pověřen velením první sovětské oběžné mise společně s Olegem Makarovem. Očekávali, že v září 1968 budou moci realizovat první přistání na Měsíci, a to ještě před prvními Američany. Ale Sověti se museli vzdát svých měsíčních ambicí po opakovaných selháních své gigantické rakety N1, sovětského ekvivalentu Saturn V. A Leonovův sen o letu na Měsíce tak zmizel.

V roce 1971 byl přidělen na jednu z prvních expedic na Saljut 1 a poté na misi na Saljut 2. Ovšem všechny tyto mise však byly z nejrůznějších důvodů zrušeny.

O několik let později trénoval v Johnsonově vesmírném středisku NASA pro společný let Sojuz-Apollo - další historický vesmírný let, který představil první TV vysílání startu sovětské rakety v přímém přenosu, a který byl šířen po celém světě. Leonov se stal vynikajícím reprezentantem mezinárodní spolupráce s prvním mezinárodním „potřásáním rukou“ ve vesmíru, poté, co se objal s Tomem Staffordem v přechodové komoře mezi jejich loděmi.

Původní verzi nášivky (patch) ASTP předložil ředitel JSC Chris Kraft ke schválení v květnu 1974, byl ale odmítnut centrálou NASA. Nášivka byla poté přepracována a pro obrázek uprostřed byl použit motiv z malby Roberta McCalla z roku 1974. Toto provedení bylo schváleno.

Po svém návratu byl Leonov jmenován do čela oddílu kosmonautů až do ledna 1982, kdy se stal zástupcem ředitele Střediska přípravy J. A. Gagarina ve Hvězdném Městečku, kde působil až do svého odchodu do důchodu v hodnosti generálmajora Sovětského letectva v roce 1992.

Leonov byl více než klíčovým hráčem ve vesmírných závodech. Byl také talentovaným amatérským umělcem, který nikdy neprestal kreslit a malovat, a dokonce si vzal i do vesmíru barevné tužky a papír.

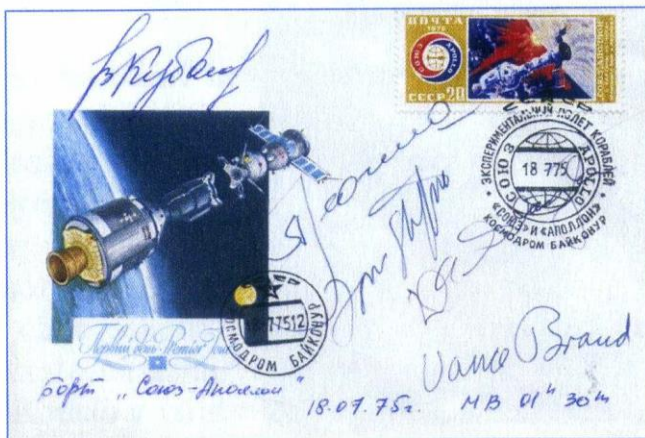
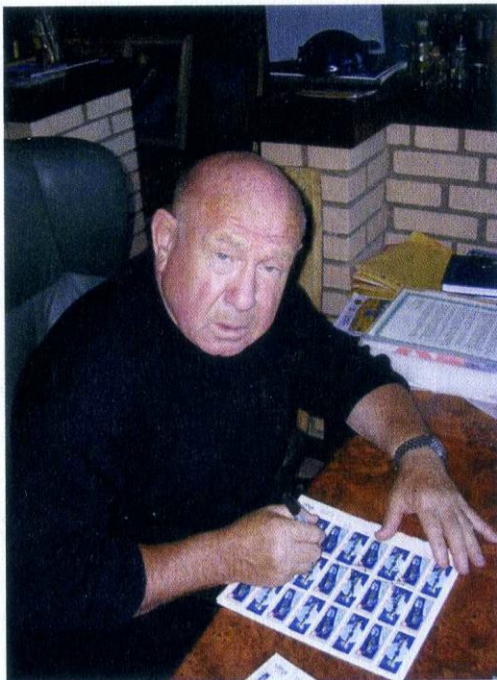
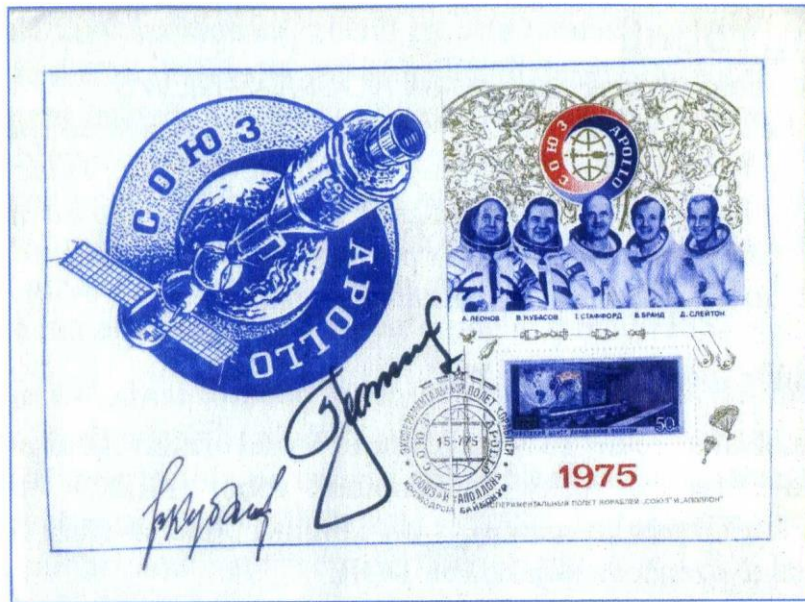
Po misi ASTP představil americké astronauty (Thomas P. Stafford, Vance D. Brand a Deke Slayton) na obrázcích, které nakreslil během společného výcviku.

Soukromá obálka s textem, připomínajícím, že na obálce je nalepena známka, jejíž obraz namaloval kosmonaut a malíř Alexei Leonov.

Během svého pobytu v centru přípravy JSC Leonov navázal přátelství s mnoha astronauty. Ukázka podepsané obálky pro sbírku Walta Cunninghama (Apollo 7).

Jedna z 25 obálek letěných ve vesmíru během mise ASTP. Na obálku Kubasov ručně připsal: „Paluba «Sojuz-Apollo» 18.07.75, 01:30 hodin moskevského času“. Obálka byla podepsána ve vesmíru všemi účastníky letu a je ve sbírce autora článku.

Pramen:
článek v italském bulletinu Ad Astra, Nr.42,
se souhlasem autora z angličtiny volně
přeložil Petr Fencel